

ACTIVITĂȚI DE VALORIFICARE A OBICEIURILOR DE PRIMĂVARĂ

PASCALE EVDOCHIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SARICHIOI

*Moto: „Poți să cutreieri toată lumea și să te minunezi de rezultatele
civilizației, dar nimic nu-i mai fermecător decât colțul de pământ pe care te-ai
născut”(Vasile Alecsandri)*

Pornind de la cele spuse de marele poet, și cunoscându-mi bine menirea pe care o am ca dascăl, prin activitățile desfășurate în grădiniță, am urmărit să fac cunoscută copiilor frumusețea locurilor natale, frumusețea portului religios, obiceiurilor strămoșești, să le sădesc în suflet sentimentul de mândrie că sunt români și lipoveni.

Ca și limba unei țări folclorul este „lada de zestre” în care se adună tradiții, obiceiuri, artă, cultură, definind într-un cuvânt „spiritul” neamului pe care-l reprezintă. Creațiile populare, aceste „perle rare”, reflectă în ele farmecul imaginației, al sensibilității poporului, al inteligenței acestuia. Ca argument de ordin psihologic în cunoașterea de către copii a tradițiilor și obiceiurilor populare mă opresc tocmai la aceste cuvinte: sensibilitate, duioșie, imaginație. Sunt specifice vârstei copilului, vârsta afectivă a acestuia, se diversifică și aceasta începe să reflecte relativ corect cunoștințele și conduitele cu caracter moral. Cu toate că puterea lui de înțelegere este limitată, dorința de cunoaștere, DE CE-ul acestei vârste este mare și atunci ne întrebăm: Putem să facem cunoscute copiilor tradițiile și obiceiurile populare lipovenești și românești? Răspunsul categoric este : Da. Prin aceasta am urmărit în primul rând descrierea , cunoașterea și recunoașterea după anumite caracteristici, respectarea acestor tradiții, participarea afectivă alături de comunitate și familie la sărbătorirea lor.

Pe lângă celelalte creații artistice, dansurile lipovenești i-au familiarizat pe copii cu un nou element al folclorului, contribuind și prin acesta la dezvoltarea dragostei pentru arta neamului nostru, la dezvoltarea simțului ritmic, a capacității de coordonare a mișcărilor, le-a educat gustul pentru frumos și armonie. Copiii au simțit și au înțeles frumusețea dansurilor autentice lipovenești și rusești, ajungând să le joace cât mai real, mai artistic. Am urmărit ca în selectarea copiilor pentru formația de dansuri să țin cont de aptitudinile copiilor pentru dansul popular, de starea de sănătate, de simțul ritmic și muzical, de receptivitate și execuție a elementelor predate, de posibilitatea formării perechilor(astfel fetele și-au ales partenerii de dans, iar regrete nu au existat și nici dezamăgiri).

Datinile, obiceiurile și tradițiile au rolul lor, verificat de-a lungul istoriei, în permanența culturală a unui neam. Am căutat să cultiv copiilor conștiința apartenenței la cultura națională, la zona folclorică în care trăim. Și dacă i-am învățat pe copiii noștri versuri din cântecele vechi, colinde, pașii din dansul strămoșilor noștri, făcându-i să înțeleagă că prezentul este valoros numai împreună cu trecutul, înseamnă că am sădit în sufletele lor unul dintre cele mai alese sentimente. Aceste sentimente concordă cu sentimentele comunității și anume dragostea pentru

neamul din care provine, dragostea pentru muncă, dragostea pentru colectiv, sentimentele de prietenie. S-au accentuat legăturile de prietenie astfel că întreg colectivul a devenit un tot unitar. Sub observație i-am avut pe acei copii a căror comportamente trebuiau corectate tocmai prin intermediul acestor activități. Astfel comoditatea a fost înlocuită cu sentimentul datoriei și răspunderii pentru reușita dansului, (deși stângaci la început, prin repetiții și ambiție au surprins tot colectivul care a fost mândru pentru performanța acestora.) Valorificând cele învățate în cadrul serbărilor am observat cum acest eveniment i-a unit pe copii, i-a sensibilizat și i-a bucurat în același timp, creând armonie și emoție estetică puternică, impresionând pozitiv, deopotrivă, pe copii și pe părinți. Am încheiat cu aceste manifestări în cadrul serbării, considerad-o pe aceasta ca un mijloc de educație, ce acționează pregnant în planul personalității și face apel la toată gama trăirilor afective, lăsând amprente în planul evoluției generale a copiilor, asupra dezvoltării spirituale ale viitorilor cetățeni ai României. În concluzie, am observat că activitatea artistică este un mijloc de trăire în colectiv a unor bucurii de confruntare a valorilor și prin aceasta de întărire a colectivului, de disciplinare a fiecărui copil în parte. Scena creează copiilor posibilitatea de a-și manifesta din plin trăirile individuale ale personalității lor. Aceasta impune dezvoltarea interesului lor pentru activitățile artistice, ne oferă prilejul de a le forma unele aptitudini, de a cânta melodios, de a recita expresiv, de a dansa elegant etc.

Datoria noastră morală, a dascălilor este de a păstra și cultiva în sufletele generațiilor ce ne urmează dragostea pentru folclor, depozitul de tradiții, obiceiuri și arta în care se regăsesc rădăcinile poporului, istoria și specificul său.

Șezătorile desfășurate în grădiniță sunt o modalitate de a păstra specificul național prin preluarea a tot ceea ce este valoros și totodată pe înțelesul copiilor, din folclorul nostru: poveștile, basmele, versurile, cântecele din popor, dansurile, proverbele, ghicitorile. Pentru reușita șezătorii este foarte important ca toți copiii să poarte costume specifice neamului său. Ele trebuie să fie frumoase ca aspect și colorit, bogate și să evidențieze caracteristicile folclorice ale regiunii din care provine dansul sau cântecul interpretat. De altfel, grădinița noastră se poate mândri cu costumele populare lipovenești pe care le are.

Permanent suntem preocupate de a educa preșcolarii în spiritul dragostei față de locul natal, față de obiceiurile și tradițiile acestuia. Diferitele activități, prin care urmărim să le facem cunoscute copiilor tradițiile și obiceiurile strămoșești, creează o atmosferă de bucurie, de optimism, atât de necesară copilăriei și lasă micuților impresii adânci. Rolul nostru este de a-i

familiariza pe cei mici cu îndeletnicirea femeilor de la țară, trezindu-le interesul și dragostea de muncă, nelăsând să se stingă amintirea unor ocupații specifice sătenilor. Copiii grupei mari sunt atât de preocupați, încât uneori uită să intervină în rolul pe care-l au de spus.

În șezători se consolidează materialul însușit anterior în diferite activități, dar se valorifică și aptitudinile manuale și plastice, e loc de multă veselie și bună dispoziție. Pentru reușita activității am invitat și părinții copiilor, care s-au pretat și ei alături de copii, regulilor grupei. Copiii sunt îmbrăcați în costume populare tradiționale lipovenești, conștientizând importanța rolurilor pe care îl au în această activitate: surprinderea și sensibilizarea mamelor, dar și întreținerea bunei dispoziții înaintea marelui post.

Șezătoarea o voi încadra în domeniul știință a cărui scop este acela de manifestare a respectului și mândrie pentru etnia în care s-au născut, casa părintească, localitatea natală; cunoașterea drepturilor și responsabilităților copiilor; respectarea regulilor de comportament civilizată în grupul său și realizarea de sarcini de pregătire „a tot atâția colțunași, cât să se încadreze în categoria mic, mijlociu, mare”, cu alte cuvinte vom fi bucătari. Copiii au pregătit acele bucate tradiționale ce poartă denumirea de „vareniki” (colțunași cu brânză); au respectat toate regulile de igienă (s-au spălat pe mâini înainte de a începe, și-au legat părul cu un batic, iar pentru a-și proteja hainele le-au acoperit cu șorț. Rețeta o vom scrie pe foaie, pentru a putea intra în posesia tuturor.

De asemenea copiii alături de mame au învățat și au confecționat brâuri, pe care le poartă odată cu costumul religios, cu scopul întregirii costumului tradițional al grădiniței folosit la diverse momente artistice. Mamele au croșetat, iar copiii au realizat ciucurei la fiecare brâu.

Un alt grup de copii alături de părinți au învățat și au cântat cântece de lăsat de sec. Mamele au fost încântate cu cântece dedicate zilei acestora, iar copiii ascultat câteva cântece, cântate de mame.

Pentru a întreține atmosfera de bună dispoziție, s-a intervenit cu momente de glume și ghicitori, cântece de voie bună, ba chiar câteva versuri de mulțumire închinată mamei, recitate de fiecare copil, care a avut ocazia să-i mulțumească mamei personal pentru clipele frumoase petrecute împreună și pentru educația pe care au primit-o.

Fiecare moment a fost întărit de replica mamei, fie printr-o altă glumă sau ghicitoare, fie prin cuvinte de mulțumire adresate copiilor la auzul poeziilor sau a cântecelor.

Înainte de a începe lucrul pe centre, au rostit rugăciunea „Tatăl nostru” pentru ca bunul Dumnezeu să-i ajute în lucrul pe care l-au întreprins și să reușească să ducă treaba până la bun sfârșit. Atmosfera a fost întreținută pe tot parcursul șezătorii de negativele audiate în surdina a cântecelor despre mamă, sau cele specifice săptămânii brânzei.

Prin șezătoare am căutat să transmit, înțelepciunea străbunilor noștrii, să le educ unele calități moral-civice. Satirizând efectele sau trăsăturile negative de caracter ale copiilor am scos în evidență calități specifice neamului nostru: hărnicia, cinstea, îndemânarea, dragostea de neam și țară, etc., iar copiii prin această activitate au învățat să-și identifice grupul social din care fac parte (familie, colegi, grup de prieteni), au manifestat respect și mândrie față de cutumele culinare și au apreciat lucrările de creație individuală sau colectivă ce fac parte din patrimoniul familiei.